

נט א ב ג מיי פ"ה
מהלכות סוכה הלכה
יב סנה עשין מג טו"ע
א"ח ס' תרכו טע"ף א:
פ ד ה מיי"ט שם הלכה כז
סנה שם טו"ע א"ח
ס' תרכה טע"ף א:

רבינו חננאל

מתני' העושה סוכתו
תחת האילן כאילו
עשאה בתוך הבית
ופסולתה. אוקימנא באילן
שצלתו מרובה מחמתו
מפני שהיא כסוכה תחת
הסוכה אבל אם היה
שחמתו מרובה מצלתו
שאינו חשוב כסוכה וחתך
הגוף הנתון ע"ג הסכך
כשרה. כיוצא בו הדלה
עליה את הגפן ואת
הדלעת ואת הקיסוס וסיכך
על גבו פסולת דמצטרף
סכך פסול זה הגפן
והדלעת והקיסוס בהדי
סכך כשר לפיכך פסולת
אם קצצן כשרה ואפילו
לכתחלה ולא גזרינן היכא
דקצצן אטו דלא קצצן.
סוכה ע"ג סוכה כו'.
ת"ר בסכות תשבו בסכת
חסר כתיב דמשמע סוכה
אחת ולא שתיים מיכן אמרו
ולא בסוכה (שע"ג)
[שתחת] סוכה ולא בסוכה
שתחת האילן ולא בסוכה
(שבתוך האילן) שבתוך
הבית. א"ר ירמיה
פעמים ששתיהן כשרות
פעמים ששתיהן פסולות
פעמים שהתחתונה כשרה
והעליונה [פסולה]
פעמים שהעליונה כשרה
והתחתונה פסולה וכולן

ט:

סוכה

פרק ראשון

סוכה

(א) לקמן דף י"א, (ב) והוא
מבסוכות תשבו לקמן
בעמוד זה (מנחת יהודה),
(ג) לקמן י"ב, (ד) ד"ה
הוציאו, (ה) בד"ה ורבי
שמעון, (ו) בד"ה הא.

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה הא קא
מנטרף וכו' דהאי למודיה
קאי והאי לחודיה קאי
ולא אמרינן:

תורה אור השלם

(א) בפסכת תשבו שבועת
ימים כל הארץ
בישראל אל ישובו בפסכת:
[ויקרא כג, כב]

ליקוטי רש"י

קיסום. איר"א זלע"ז
והוא נדלה כגפן.
פסולתה. שאין מסכינן
במחובר, דאמר מר (דף
י"ב) זאספך מגרנך
ומיקנך בפסולת גורן ויקב
הכחזי מדגני. הרבה
מחו. ומנטולן כדו. או
שקצצן. אף לאחר
שסככה נתן ולא אמרינן
חמילת עשימה בפסול
ופסולה [לקמן י"א].

הגהות וצינונים

[א] צ"ל בסבת (גליון):
[ב] צ"ל וערבין (כ"ה
בר"ן): [ג] תיבות "האי
לאו תחת שני סככים
הוא" נמחק וצ"ל א"א
דומיא דבית דביון
(רש"י מנחם משיב
נפש): [ד] עיין לקמן י"א
ע"א ד"ה קיסוס איתא
איר"א:

לעזי רש"י

פירוש דפי עין
ארוכים וקצרים (רש"י
יומא דף ע"ז ע"א ד"ה
לפניו ממנו סורג). פירוש
נשרים ארוכים וקצרים
(רש"י מ"ב א, ב, ג).
טררי"א. פירוש דלית,
גפן מודלית (רש"י ב"מ
דף קטו ע"ב ד"ה דלית),
גפן שמדולה על הכלונסות
(רש"י חולין דף ז ע"ב
ד"ה גפן ועיין רש"י
כתובות דף ק"א ע"ב ד"ה
דלית ורש"י כתי' מנחות
דף פו ע"ב ד"ה מן
הדליות ורש"י יחזקאל לא
(י), איר"א. פירוש ס"ב
גדל ס"ב דקל ונכרך
סבינו כלולג גפנים
(רש"י לקמן דף לו ע"ב
ד"ה נסיב), מין נטע
הסכך צענים ונכחול
ועלהו לא יבול כחורף
(מוסף הערוך ערך
קסוס).

הא קא מצטרף סכך פסול בהדי סכך כשר. לפי שהאילן מחובר
ועינין דבר תלוש דומיא דפסולת גורן ויקב ואם הסוכה
שתחת האילן מסוככת כראוי שלתתה מרובה מחמתה לאו מיסתבר
שמיפסל משום זירוף סכך פסול כיון דכי שקלת ליה לפסול אכתי

מתני' *העושה סוכתו תחת האילן כאילו
עשאה בתוך הבית סוכה על גבי סוכה
העליונה כשרה והתחתונה פסולה ר' יהודה
אומר אם אין דיורין בעליונה התחתונה
כשרה: **גמ'** אמר רבא ז"ל שנו אלא באילן
שצלתו מרובה מחמתו אבל חמתו מרובה
מצלתו כשרה ממאי מדקתני כאילו עשאה
בתוך הבית למה לי למיתני כאילו עשאה
בתוך הבית ליתני פסולה אלא הא קמ"ל
דאילן דומיא דבית מה בית צלתו מרובה
מחמתו אף אילן צלתו מרובה מחמתו וכי
חמתו מרובה מצלתו מאי הוי הא קא
מצטרף סכך פסול בהדי סכך כשר אמר רב
פפא ז"ל בשחבטן אי בשחבטן מאי למימרא
מהו דתימא ניגזור היכא דחבטן אטו היכא
דלא חבטן קמ"ל דלא גזרינן הא גמי תנינא
הדלה עליה את הגפן ואת הדלעת ואת
הקיסוס וסיכך על גבן פסולה ואם היה
סיכך הרבה מהן או שקצצן כשרה היכי
דמי אילימא בשלא חבטן הא קא מצטרף
סכך פסול עם סכך כשר אלא לאו כשחבטן
ושמע מינה דלא גזרינן מהו דתימא הני מילי
בדיעבד אבל לכתחילה לא קמ"ל: | סוכה
ע"ג סוכה וכו': ת"ר (בסוכות י"ב) תשבו ולא
בסוכה שתחת הסוכה ולא בסוכה שתחת
האילן ולא בסוכה שבתוך הבית אדרבה
בסוכות תרתי משמע אמר רב נחמן בר
יצחק בסכת כתיב אמר ר' ירמיה **הפעמים**
ששתיהן כשירות פעמים ששתיהן פסולות
פעמים שתחתונה כשרה והעליונה פסולה
פעמים ששתיהן כשירות היכי דמי כגון
שתחתונה חמתה מרובה מצלתה והעליונה
צלתה מרובה מחמתה וקיימא עליונה בתוך
עשרים פעמים ששתיהן פסולות היכי דמי
כגון דתרוייהו צלתן מרובה מחמתן וקיימא
עליונה למעלה מעשרים אמה פעמים
שתחתונה כשרה והעליונה פסולה
היכי

מתני' כאילו עשאה בתוך הבית. ופסולה כדמניא צרייתא צגמ':
התחתונה פסולה. לפני סככינן יש לה וקרא פסיל סוכה תחת סוכה
כדלקמן: אם אין דיורין. צגמרא מפרש לה: **גמ'** למה לי למיתני
כאילו עשאה בתוך הבית. מההוא קרא דנפקא לן (ב) תוך הבית נפקא
לן תחת האילן ולמה לי למיתלי האי
צהאיך: הא קא מצטרף סכך פסול.
מחובר סכך פסול הוא דכתיב
(דברים טו) זאספך מגרנך ומיקנך
ממה שאתה מאסף מגרנך עשה
סוכתך (ב) צפסולת גורן כגון קשין
וצפסולת יקב כגון אשכולות ריקניות
וזמורות אלמא תלוש צעינן ומהני כל
האילן ללל הסכך להשלים צלתה
של סוכה: בשחבטן. השפיל ענפיו
למטה מעורבין (ב) עם סכך כשר ואין
נראין צעינן וסכך כשר רצה עליו
ומצטלה דמדאורייתא כל מיילי צטול
צרוצא כדתנן צמתני (לקמן דף י"א).
אם היה סיכוך מרובה מהן כשרה:
מאי למימרא. למה ליה לרצא
למימר כשרה ולמתניתין למה ליה
למימר כאילו עשאה בתוך הבית
לאשמועינן דלא פסול אלא דומיא
דצית האי לאו תחת שני סככים הוא (ב)
דכיון דחמתו מרובה דענפיו מועטין
וסכך כשר רצה עליו מהיכא תיתי
למיפסל לאו משום שני סככים איכא
דהא חד סככה הוא ולא משום
מחובר איכא דהא צטול ליה צרוצא.
שמע מינה מהכא שמסככינן על קני
הגג שקורין לט"ש אע"פ שסמוכות זו
לזו צפסות מג' כיון שחמתן מרובה
מנלתן ואומר רבי דזהו השיעור
כשהקנים והאזיר שצנייהן צטוה
כדאמרינן (לקמן דף כ"ג): כוונת מלעיל
כאסתרא מלמחת וצעוד שהן הכסוי
והקנים צטוה אף כריך לנענע אצל
אם הקנים רצה נוטל אחת מצניתיים.
וכל לשון צטוה שצטוה"ס לשון השפלה
והמפרש צטוה תלישה או שליפה
טועה דאי מחובר הוא מאי תהני ואי
תלוש הוא הא קתני או קלנן מכלל
דרישא מחוברים ועוד אי תלוש הוא
צלתה מרובה מחמתה אמאי לא
הלא נפלו על הסכך וגצי הדלה
עליה אמאי צעי סיכוך הרצה מהן:
אטו היכא דלא חבטן. דאיכא משום
מחובר דמנטרף סכך פסול לכשר
דאינו מעורב צנייהם ולחודיה קאי
ולא צטיל: הד"ה. הריס ופשט עליה

כעין דלית שקורין טרייל"א: קיסום. עשז המתפשט מאד ושרשיו
כאילן ועיקרו כאילן וקורין לו איר"א (א) ומתפשט ועולה על החומות:
פסולה. משום מחובר: היכי דמי. סיכוך הרצה מהן דמכשיר
ליה צצטול אי דלא חבטן דלא צטיל אמאי כשרה: הא קמ"ל.
ונמלא מסכך צמתו ואף על פי שהוא רחוק ומודל מרצה הוא
את הלל וזריך להיות צלתה מרובה מחמתה לצד מזה: א"א
דחבטן. דצטיל אגז כשר והוא ליה כוליה כשר: דיעבד. דקתני
הדלה: ה"ג שתיהן כשירות היכי דמי כגון שהתחתונה חמתה
מרובה מצלתה ועליונה צלתה מרובה מחמתה וקיימא עליונה
בתוך עשרים שתיהן פסולות ה"ד כגון דתרוייהו צלתן מרובה
מחמתן וקיימא עליונה למעלה מב' תחתונה כשרה ועליונה פסולה
היכי

ניגור למיפסל תחתונה משום דזימנין דקיימא עליונה למעלה מעשרים
דלא מסיק אדעתיה למיחש אתחתונה משום זירוף פסול עם כשר
ומדחזי לעליון כי חמתו מרובה סבר כמתן דליתיה דמי ולא פסיל
לתחתונה קא משמע לן דלא גזרינן הא אטו הא ודחוק הוא זה
ועוד דמהאי טעמא הוה מני למימר שתייהן כשרות אנטרין ליה
וגריס ר"ת תחתונה כשרה והעליונה פסולה היכי דמי כגון דעליונה
חמתה מרובה מנלתה ותחתונה צלתה מרובה מחמתה וקיימא תחתונה
צתוך כ' כלומר אצל העליונה לא חיישינן בכל ענין דקיימא ואפילו
למעלה מעשרים לא מיפסל אתחתונה צהכי והיינו דקאמר הש"ס
מהו דתימא לינטרף סכך פסול צהדי סכך כשר כלומר שיחשב סכך
פסול מחמת דקיימא העליונה למעלה מעשרים קמ"ל דכי האי גוונא
לא חשיב סכך פסול וצריש עירובין (דף ג. וסו) משמע קלת כפירוש
ר"ת גצי מקלת סכך צתוך כ' ומקלת למעלה מעשרים אף על גב דאי
משום דעכשיו הויה לה צלתה מרובה מחמתה ומיהו גצי הוצין יורדין פירשנו לעיל (ב)
מרובה מחמתה מה שצתוך עשרים והא דקאמרינן (סו) אי קלשת לה ויהא חמתה מרובה מנלתה היינו לפי שלא יכול להתקיים
הסכך שצתוך עשרים דמחמת קלישותו יצא הרוח ויפזר או יפול: **בסכת**. ואפילו למאן דאמר יש אם למקרא מודה דלא לחנם
נכתב המסורת כדפרישית לעיל (דף י"א:): **תחתונה כשרה**. כשר פירשתי לעיל (א):